

Nº 4

Oktobro - Decembro 2005

KURIERO INTERNACIONA

Redaktero: Jean Martignon

Imprimita en Europa

REDAKTERO

Jean Martignon,
12, rue Maurice Utrillo, F-91600 Savigny sur Orge, Francia – France.
jeanmartignon@minitel.net e martignon.jean@wanadoo.fr

KURIERO INTERNACIONA

KURIERO INTERNACIONA publikigasas ye singla trimestro e la yarala abono esas po 10 euri. Publikigita kun la afabla helpo da :

Editerio Krayono - Fernando Tejón
Los claveles, n°6, B. E-24400 Ponferrada, Hispania
krayono@yahoo.es

L'Ido respondas la advoko di mondo qua perdis sua centro, la koncio di lua spiritala konekteso, e l'etikala valoraji di personala diciplino e sociala responsiveso.

Karl Schlotterbeck

VORTO DAL REDAKTERO

Diversaji

Ido-Wikipedia esas mentiera. La artiklo quan me redaktis en ol pri la biografio di de Beaufront censuresis. Nome, en la koncernata artiklo, me skribabis ke de Beaufront produktis la skismo di Ido pro ke, kom tre konservema homo, il ne plus povis tolerar la venenagita atmosfero (por dextrani) dil Esperantomovado pro lua extremista sinistrana traiti. Ico ne esis tre diplomacale expresita, ma ito esis la vereso. Semblas ke la vereso tre jenas la extremisti qui jeras la Ido-Wikipedia. Cetere, mem se me esabus plu prudenta, la sama censuro, probable, eventabus. Stranja maniero agar da homi, qui asertas havar la religio di la homala yuri, ma refuzas ke la vereso saveskez pri la nasko di Ido, nam ol ne plezas ad extremista sinistrani. Anke, la sama personi volas celar irgakuste ke Couturat (qua ne esis konservema quale de Beaufront) ne deziris irga impliko politikala, religiala od ideologiala por Ido. Nome, la homi qui ne esus adepti di tala politiko o di tala ideologio, e qui esas generale la plu multa homi, divenus enemiki di Ido. Stranja maniero agar por homi, qui, asertite, esas defenseris e partisans dil homala yuri, nam li impedas la difuzo di informo, ed semblas a me ke la yuro ye informo (mem despezanta ad onu) esas fundamentala homala yuro. Ma pri la intelektala honesteso di Arto Moisis qua relatatas kun Wikipedia

me havas dubi. Nome, olim, me redaktis plura artikli por Ido-Wikipedia en korekta Ido, e, pose, oli esis korektigita a mala Ido. Kande me plendis, la aludata s-ro respondis ke mea linguo e stilo ne plezas a lu. Me devas tamen adjuntar ke koncerne la rubriko NIA IDISTI, me modifikis la *biografio* di kelka vivanta Idisti kun qui me ne havas la maxim bona relati. Siniro Moisis esis tre deskontenta e me skribis a lu ke esus plu saja en tala rubriko publikigar nur la biografio di ja mortinta Idisti e qui agabis efikive por nia interlinguo. La dicita nord-Eurpano refuzis, e pro ke il ne aceptis mea « modifiki », il igis ne posibla a me modifikar o skribar irgequo che Ido-Wikipedia. Ne povante kontaktar la responsivi internaciona di Wikipedia, me renuncis redaktar altra artikli por la dicita enciklopedio. Me havas suficanta laboro pro mea forumi e la redaktado di KURIERO INTERNACIONA e me ne volas dispar pluse mea tempo, ma me konservas forta rankoro kontre la aludita Finlandano e lua serena e nulsavanta aroganteso. Notinde, ke il esas (od esis) anke Esperantisto e ke, mea-opinione, on devus yurizesar esar aktiva nur en un interlinguo, nam altrakaze on povas suspektesar esar ye la servo di nur un interlinguo e fushar la (le) altra e lua (lia) movado. Komprenible, lo supre mencionita koncernas nur la aktiveso, nam la homi povas esar sen problemi pasiva adepti di plura interlingui pro ke tale li nocas nulo.

En Idia esas personi qui asertas o kredas savar plu bone nia linguo kam le altra e qui impozas su kom doceri di nia idiomo a la cetera Idisti. Konsentite, kelka korektiguri da li esas justa, ma ofte li esas tro severa ed ortodoxa, nome li oblivias (o ne savas) la saja konsilo da Couturat :

« Ni devas ne esar tante skrupuloza ed angoroza en la praktiko di nia linguo, nek ligar ni per tro strikta reguli. Quale S^o Dudouy dicis tre juste, on ne questionez sempre : « Quale on devas dicar to ? » ma prefere : « Quale on darfus dicar ? »

Semblas ad uli, ke on devas establisar reguli tante streta e preciza, ke existez nur un korekta formo; semblas a li, ke l'existo di plura formi egale legitima esas quaza skandalo, e ke on devas necese adoptar nur una e kondamnar ed interdiktar severe la ceteri.

(Co similesas la mentostando di - mala -skolestri od examenisti, qui deziras nur notar maxim multa « kulpi » posible)

Ico nule esas la « spirito » di nia linguo, qua devas ofrar « la maxim granda faciliso », e konseque la maxim granda libereso...konciliebla kun la justa expreso di la penso. Se la sama penso povas expresar per diversa manieri, ico nule esas defekto di nia linguo, ma vera richeso e komodeso.

Pro quo on supresus ol per reguli neutila, jenanta ed arbitrala ?

Konkluzo : ni sempre esez liberala, ni ne divenez pedanta. »

(artiklo da L. COUTURAT publikigita ye la pagino 81 dil unesma tomo dil ANTOLOGIO DIL IDOLINGUO kompilita da Andreas Juste).

Evidente, la doceri ignoras ica artiklo. Me sempre astonesas ke, ofte, homi qui esas reformema e volas modifikar nia linguo segun lia idei ed inklinesi, altralatere esas strete ortodoxa e toleras nula libereso expresar su diversamaniere, mem tote korekte, en nia linguo. Li pensigas da me pri la mulieri apartenanta a la borgezaro dum la XIXma yarcento e qui esforcis celar lia debochoza vivo privata per grantar exajerita importo a la konveno ed a la deco. Me ipsa esforcas skribar bone en nia linguo, progresar, korektigar pokope mea erori e lernar de la altri, ma me nule egardas la doceri.

Me havis agrebla surprizo dum lektar la maxim recenta numero 335 di *Progreso*, nome la artikli esas interesiva, mem se la linguo-uzado, trovebla en ol, esas kelke necerta e la stilo ne sen plumpaji. Quo eventis ? Per quala miraklo H. Stuifbergen retrovenis a la maxim bona epoko di lua tempo kom redaktero di *Ido-Saluto*, kande ita buletino esis provizita per bona artikli ? Me povas nur gratular. Tamen esas en ol artiklo pri Edgar von Wahl la patro di OCCIDENTAL/INTERLINGUE, qua supozigas da me ke il (H. Stuifbergen) lektis mea *vorto dal redaktero* di la numero 1/2005 di KURIERO INTERNACIONA e ke ico instigis lu interesesar pri Edgar von Wahl (qua plu tarde nomigis su da lua adepti : Edgar de Wahl). Il asertas ke la linguo di Edgar v. Wahl similesas maxime la Hispana linguo, quan von Wahl savis. Pri ico me havas dubi, nam la patro di Occidental duktis en sua linguo la digramo -eu, por indikar sono similesanta la franca -eu e la Germana -ö. Ica sono ne existas en la Hispana, same kam la -y, pronuncata quale franca -u e Germana -ü. Itere ita sono ne existas en la Hispana. Occidental/Interlingue pensigas da me pri Franca dialekto parolata kun Germana acento. Ma ica omno ne impedas ke la dicita artiklo esas tre valoroza e ke, entote, la numero 335 di *Progreso* esas klare plu bona kam le preirinta. On povas nur esperar ke le sequonta duos havar la sama qualeso.

Nun, pos la laudo venas la blamo. La fakto ke H. Stuifbergen, malgre ke il esis ULIprezidanto, livis omna yahoo-forumi, inkluzante olta dil ULI, deskontentigis multa ldisti pro ke la persono, qua esas oficale la chefo di nia movado, ne plus agas e ne plus facas vivo-signi e ke ico nun produktas vera krizo en nia movadeto. Meaopinione H. Stuifbergen devus itere agar publike enkadre dil ULI o demisionar. Se ne, on povas parolar pri ne-honesta konduto ed ico igas kredinda la maxim mala suspekto di kelka ek nia samideani, qui opinionas (forsan juste) ke H. Stuifbergen esas spionanto di altra interlinguala movado ed intencas torpedar l'Ido-movado, konjekteble kun la kompliceso da altra personi, qui faciligis lua elekto kom prezidanto. Pri la nuna problemi dil ldistaro onu povas lektar en suba pagino artiklo dal honorumizita prezidanto dil ULI, nome Günter Anton. Günter Anton, qua esis, nejuste, violenteze atakata e kalumniata kande il esis enofica prezidanto; ma adminime il asumis decante, mem se neperfekte (ma quala persono agas perfekte e kontentigante por omni ?) lua tasko ed esis valida reprezentanto di nia movado, nulatempe fuginta lua responsiveso.

La venonta Idala internaciona renkontro eventos, casomere, en Berlin. Pro diversa motivi, me nek intencas nek povas irar adibe. Advere, me vizitis Berlin en 1995 lor la Ido-konfero di Elsnigk e ca urbo, itatempe, esis konstrukteyo. Ne tre atraktiva. Segun amiko qua bone konocas Germania, ol esas nun tre bela moderna urbo, ma me ne esas tante seduktita da modernaji. Konsiderante la Germana urbi, olta quan me prizus tote aparte vizitar esas Dresden pro ke ol, probable, esas la maxim bela urbo di Germania ed un de la maxim bel urbi di Europa. Regretinde, olu destruktis per terorigiva bombardi dum la monato februaro 1945. Erste, recente on finis rikonstruktur lua maxim bela edifici. Ma ol esas pura marvelo ed urbala juvelo. Sube me tradukas artiklo tre anciena pri la urbo Dresden quan me trovis en Germana lektolibro. Me esperas ke, uladie, me havos la posibleso irar a Dresden ube olim lojis Germana samideano nomata, se me ne eroras, Arthur Schiffmann. Tale ita urbo havas Idala tradiciono.

Sincere via. JM :::::

URBO-IMAJO E TEMPERAMENTO DIL POPULO

Lo esas plezuro nekomparebla ad altra flonar tra la konfuza streta stradeti o la marveleze kurvigata precipua stradi di anciena Germana borgezala urbo, konstatar ke la fiereso di olua civitani, lia konfido, lia vireso, lia certeso pri su ipsa esas expresita en lia pordegi e turmi, lia urbodomi e katedrali e lia propra habiteyi. Altralatere lo esas tote aparta sentimento, samatempes depresanta e elevanta la anmo, konstatar per la imajo quan vidigas plura Germana urbi, qualamaniere potenta princo kun forta volo opresis tala imajo ed impozis siniorale ad ol sua propra marko. Tale eventis en Berlin, en München e mem plu multe en Dresden. Ulo ne-Germana duktesis en la tota mapo di ca urbo. Exterlandana arkitekti, teknikisti, modeli havis determinanta influo. La stradi havas nun rekta linei. E mem, kelkafoye, quale che Bellealliance-Placo en Berlin, od en la mapo-vido di Mannheim, oli departas steloforme de ula punto per matematikala regulozeso, olqua ne esas Germana koncepto-maniero, ma konformesas a la Franca od Italiana mento. Ma avan omno la princo ornis la urbo per lua edifici, olqui esis simboli di sua povo e mem plu multe di sua pompozeso e splendideso. Lua regnati admiris oli humile tote koncianta pri lia propra ne-valoru. Nome, li devas anke sentar ke li esas nulo altra kam regnati. E kande li ipse konstruktas domo od edificio, lore li darfis konstruktar nur en la sinso ed, ulagrade, segun la komendo di Sinioro princo, nam omno konstruktita esas ya lua urbo !... Ma tale la stacanta civitani divenis servisti kun lakei-anmi ed esis laxa, silencoza borgezaro, quale Treitschke (1) sarkasmas pri lua urbala patrio Dresden... Quale vidajo turmoza livras a ni nun Dresden ! Quale ol esas ebriigante bela ! En nula altra loko di Germania apudesas tanta precozaji ! Semblas, ke hike on devis nur eterne ludar, ridar e parolar pri frivolaji. Ibe esas placo, qua cirkondesas quaze per vetrino kun aeroza pavilioni e koridori, olqui semblas konsistar preske nur ek fenestri kun maxim delikata kadri, t.e. la loko ube stacas la palaco Zwinger. Quaze por eterna karnavalo, to quo altramaniere perisas en volatila juo : flori-buketi e miniona kurteni, frukti-girlandi ed omnaspeca ornamenta, divenis hike petri. Caloke semblas ke on volis retenar por sempre la maxim efemera petuladi dil karnavaloperiodo.

Ed ica luxo- e vivo-avideso kreis kirki, tale la korto-kirko, ornita per la maxim rara beleso ed eleganteso; uzurpetis la spaco dil borgezala konstrukturi ed erektigis la Damo-kirko, di qua la suspendita kupolo kun sua arkatra kolo ornas, per beleso super omna komparo, la stradi-vido e la tota urbo.

.....
Treitschke (1) : Famoza Germana historiisto vivinta dum la XIXma yarcento.
.....

Tradukuro de texto ekstraktita de la libro *Deutsche Lande, deutsches Leben* da WALTER SCHOENBRUNN, (Editorio Quelle und Meyer, Leipzig 1925)
.....

Semblas ke per tragediatra palpebrago dil fato ica urbo qua tante pensigis pri olima princala karnavali destruktosis per bombardi dum la karnavalo-periodo di 1945. Pro historiala cirkonstanci, la Damo-kirko, ruinata lor la aludita bombardi, par-restauresis erste dum la autuno dil yaro 2005.

Hazarde, nia amiko Partaka parolus pri sinkronaleso, me apene tradukabis la supra artiklo pri Dresden, kande me lektis en journalo la sequanta artiklo pri la suvereni di Saxonia, di qua la chefurbo esas Dresden, okazione di expoza pri trezori dil Saxoniana palaci en la palaco dil reji di Francia.*

SPLENDIDAJI E MALEDIKO DI SAXONIA (Pri expoza en Versailles)

Lo ne esas hazardo ke Versailles selektis por montrar la trezori di Dresden : la kolektanta princo, qua amasigis la plu multa de oli, esis admirero di rejo Louis XIV. Nome, « Augustus la Forta » (1670-1733, qua divenis Elektera princo di Saxonia en 1695, plu tarde rejo di Polonia ye la nomo Augustus II) vidabis la Suno-Rejo (1) lor la kolmo di lua glorio, en Versailles, en 1687, ed il esabis tre profunde impresita.

LA DRESDENANA LOUIS XIV

Ica koloso, qua esis kapabla tordar kaval-fero e rul-aplastar arjenta pladego, divenis manioza pri kolektaji ed il spensis grandega pekunio-quantu per komprar o fabrikigar precoza kozeti omnasorta - perli e diamanti, oraji, quarcaji od ivoraji sorgoze laborata - di qui on povas vidar, che la expozejo, estalado de astonanta richeso. Esas tre desfacila transmar la impreso produktita per la vido di ta splendidaji per vorti o mem per imaji, nome nula fotografuro di diamanto, o di aquovazo ye abundanta dekoruro povas remplasar la shoko quan on sentas dum vidar la akumuluro di ca objekti qui per lia stilo, til-extreme baroka, esas tante plu astoniva por ni, ke la kolektaji Franca di Versailles ne havas la equivalentaji di oli : nam Louis XIV, lor la tre problemozaj militi di lua regno-fino, ne hezitis sendar sua ora kozi a fuziero por fabrikar moneto-peci danke la obtenita metalo.

Augustus la Forta esis pasionoze interesita pri porcelanaji - « *Kad vu ne savas* », lu skribis ipse, « *ke esas same pri la oranji kam pri la porcelanaji, nome iti qui kaptesis da la morbala pasiono por le una o le altra nulatempe opinionas ke li posedas suficanta quanto de oli ?* »- il deskovris la eceptala persono, qua esis apta trovar la sekretajo di lia fabrikado, dum ke til-lore ico esabis monopolu di Extrema-Oriento. La famoza « porcelanaji di Saxonia » qui, komence esis blanka lor la regno di Augustus II, divenis, lor la regno di lua filiulo Augustus III, charmiva kolorizita mikra personi pri qui on povus kredar ke li ekiris pikturo da Watteau.

KAD SOLDATI PLU VALORAS KAM PORCELANAJI ?

Augustus la Forta organizigis anke tre luxozaj festi, precipue en la baroka kadro di la palaco « Zwinger » di Dresden (videz la fotografuro) . Ica festi ekvokas da un de la chambri dil expozejo per vesti, kurasi e graburi, precipue la « Festo di la Ministi » di 1719, olqua admisis parado de 1 600 ministi e metalifisti. Ita festi manifestis la fiereso di ca lando ed spektigis lua ekonomiala e politikala potenteso.

Ica omno esis tre kustoza, e tante plu kustoza , ke ankorefoye imitante Louis XIV, Augustus volis pluvastigar lua teritorio per divenar rejo di Polonia, to quo igis necesa samatempe subornar e facinar la nobelaro di ta lando per cherpar pekunio ek la richaji di Saxonia. La krono di Polonia, fine, kontestesis a lu, e, dum ula periodo,

raptesis de lu. La sama fato atingis lua filiulo lor militi qui esis same ruinanta kam olti di lua patro.

Or, altra homi esis plu sagaca. En 1717, la Elektero di Brandenburg agis kun Augustus la Forta kambio konformesanta a la inklinesi di amba parteneri : nome, 600 soldati dil Saxoniana armeo (quanto apta furnisar dragoni-regimento), po 151 peci ek blua porcelano di Chinia. Kad plu valoras por Stato porcelanaji o dragoni, butro o kanoni ? La sequanta eventi furnisis la respondo. La dicita Elektero di Brandenburg esis Friedrich-Wilhelm I, qua surnomizesis la « Serjenta Rejo » e la sucedanto di ca suvereno nomesis Friedrich II - lu anke prizis artaji - ma il esis multe plu sparema. Lo esas pro ca motivo, ke, sume, la chefurbo di Germania esas nunadie Berlin e nule Dresden, dum ke komence, t.e. ye la fino dil XVIIIma yarcento, omno previdigis la kontreajo. Nome, Saxonia posedis kom avantajo la richeso di lua mineyi, anke olta di la libri e di la ferii di Leipzig same kam la prestijo di la Reformero Luther, dum ke Brandenburg esis nur areo de sterila sablo sen naturala nek komercala richaji; ma pro ke li esis militema senshame e ke li kaptis omna favoroza okazioni, la regnanti di Berlin savis quale li devis agar por plugrandigar lia teritorio detrimentante lia vicini : li konservis Silesia, dum ke lor la morto (1763) di Augustus III - avulo matralalatero dil Franca rejo Louis XVI, e qua ruinabis su (Augustus III) per komprar pikturi, quin on povis admirar en Dijon lor expo en 2001) - Polonia perdesis definitive por Saxonia.

LA MALEDIKO DIL NANI DI BLANKA NIVURINO

Plusa mala chanco esis la fakto ke la triesma de la granda suvereni di ca lando, nome Friedrich Augustus (1750-1827), Elektera princo di Saxonia depos 1768, surnomizita « Augustus la Yusta » diveninte federito di Napoleon, qua grantabis a lu la Rejotitulo, restis fidela a lu malgre lua desvinko, dum ke, lor la « Batalio di la Nacioni » eventinta en oktobro 1813, parto de la Saxoniana trupi, pro Germana patriotismo, transiris ye lua enemika partiso dum la kombato. Kom vera grandanma nobelo, qua egardabis sua obligo, la rejo, lor la paco-signato di 1815 perdis 20% de sua teritorio profite a Prusia. Koncerne lua regnati, la surnomo « Saxono » indikis dum longa tempo iti qui trahizas kande esas desfortuno...

Kad esis malediko pri Saxonia ? Kad la feuli gardisti di la profundeso di lua mineyi, la jentila nani dil anciena legendi, nome olti di Blanka Nivurino, venjis su pri la disipado da lia suvereni di la subtera trezori di ca lando ? Ne nur Dresden ne divenis la chefurbo di Germania, ma ol sufris terorigive sub la Angla bombi dum februaro 1945.

La expo di Versailles invitas a meditado pri la Historio. Ol instigas anke a respekto por Augustus la Forta, qua legacis a la posa homi la atesturo di pasiono qua esis nevilgara.

Segun Marcellus Siniakos

.....
Suno-rejo (1) : Surnomo dil Franca rejo Louis XIV (1638-1715).
.....

PRI PREZENTA PROBLEMI DIL ULI E POSIBLESI POR SOLVAR LI (DA GUENTER ANTON)

Ja depos kelka yari regnas inter idisti nekontenteso pri la rolo dil ULI kom centrala organizuro dil adheranti di la linguo internaciona Ido. Kritikesas, ke la ULI ne pleas guidanta ed avanciganta rolo en la Ido-movimento e tale kritikesas anke la Direktanta Komitato dil ULI e la prezidero dil organizuro. En 2003 parto dil idisti kredis, ke esas necesa elektar nova, plu yuna e plu agema prezidanto. Co anke realigesis. Intertempe diversa idisti kritikis, ke la situeso absolute ne pluboneskis depos la elekti. Ankore nun la ULI ne pleas la dezirata rolo e do anke ne la DK. Depos semani la prezidanto evidente tacas, quankam il atencigesis ad sur la justifikata kritiki. Ma anke diversa membri dil DK semblas ankore ne perceptabar la situeso e la kritiki. Intertempe la DK-membri Loik Landais, Frank Kasper e la autoro di ca artiklo okupas su publike od en la DK pri la problemi e serchas voyi por fine solvar li. Ma anke aktiva idisti, qui presente ne esas membri dil ULI interesesas pri la ULI-problemi ed esperas, ke la organizuro fine pleez ta rolo, quan li expektas depos yari.

Me volas atencigar ad sur la questiono, quala rolo pleis la ULI dum la yardeki depos la duesma mondomilito. Kad ol esis plu agema ed avanciganta ante yari ?

Me divenis idisto tre balde pos la milito ed en la diversa landi komencis nova Idovivo, konektita kun nova entuziasmo. Dum mea unesma yari kom idisto me ne okupis pri la ULI, me serchis e trovis internaciona letrala kontakti e omna ta tre aktiva idisti agis spontane do sen inspirado da la Uli. Carl A. Rostrom organizis la poka idisti en la USA e li fondis ILSA (International Language Society of America). Il editis modesta revueto « Kroniko ». La tre zeloza damo M. L. Bosshard en Zürich organizis la Suisa Ido-Societo ed editis Suisa Ido-Buletino. Anke en Suedia, Francia, Anglia ed en altra landi rikomencis Ido-Aktivesi. Tamen, se me judikas lo korekte, li ne incisis da la ULI, ma de singla idisti o de nacionala societi quale en Anglia e Suedia. Dum la yardeki me lente, ma certe konvinkesis, ke nia movimento vivas da la zeloza agado di multa singla idisti, parte individualisti. Nur rare agis grupi o grupeti. Irgkande me elektesis ad en la DK kom reprezentanto dil DDR (Germana Demokrata Republiko). Dum ta yari me ja konstatis, ke la agado dil ULI e dil DK ne esas suficanta por fortigar la ULI e la movimento.

Exemple dum la sisadeka yari tre interesiva Australianino divenis idistino e komencis agar aktive por Ido ibe. Uldie el opinionis, ke esas necesa modernigar nia agado e speciale nia propagado e propozis, quale el pensas pri lo, nur Tom Lang e me semblis interesar elua propozi, altri opinionis ke la propozi esus nerealegebla. Fakte la propozi ne diskutesis serioze. Regretinde la Australianino decepitiva nia movimento itere e pos certena tempo anke nia personala kontakto finis.

Me ja mencionis en altra artiklo, ke en la Sueda Mondolinguala Revuo aparis kritikema artiklo da me, qua finis per l'advoko « Agez por Ido od Ido mortos kun vi ! » Me ne memoras, ke lore ol havis remarkebla eko en la idistaro. Dum la Internaciona Ido-Konfero en West-Berlin 1977 le Neussner aranjis renkontro e deliberado kun Estgermana idisti en lojeyo en Est-Berlin. Pos kurta diskurso da me pri la Ido-aktivesi en la esteuropeana landi e pri la neceseso dil fortigo di nia movimento entote ne esis diskuto, qua povis contentigar me. Pos ta deliberado me esis tre deskontentigita. Plu tarde plu e plu me acceptis la situeso, qua esis tale ke omna aktiveso dependas da singla idisti. Dum la yari per morto ni perdis tre multa idisti e ganis nur poka. Dum mea prezidanteso me kritikis kelkfoye, ke ni havas bona solisti (en la DK ed en la

movimento), ma ni ne esas orkestro, pro ke mankas la komuna pleado e la konsonanco, ma fakte me ne povis chanjar lo. Segun mea experienco dum la pasinta yardeki la ULI regretinde ne esis plu aktiva e pleis plu aktiva rolo kam dum la yari jus pasinta.

Do la skopo di nuna diskuti mustas esar trovar komuna koncepto pri tre konkreta e realigebla taski dil ULI di qua la realigo mustas sekurigar la DK. Lore modifiko dilstatuti esos necesa.

Certe la DK ne povas determinar, quon samideani (ULI-membri) en la diversa landi devas o mem mustas facar. Ni ne povas donar a membri taski, quin li mustas exekutar en certena tempo e lore raportar pri la plenigo dil taski. Tale ni certe ne povus agar sucesoze. La ULI esas libervolunta asociuro di amiki dil linguo internaciona Ido, di qua la maxim multa anke esas pronta agar por la difuzado di Ido e por la fortigo di nia movimento. Tamen en omna societo anke esas membri, qui konsentas a la skopi dil societo, qui pagas lia membro-kontributo ed interesas pri progresi dil movimento, ma qui ipsa esas pasiva e forsan nur okazione parolas kun amiki o konocati pri Ido. Ni mustas aceptar lo. Ma ni havas multa aktive aganti ed a li la DK mustas donar helpo e susteno e mem mustas instigar li por certena aktivesi. Bona esas, se ni povas koordinar la esforci di aktiva idisti en diversa landi. Tale li esos plu sucesoza. De la pasinteso til nun mankas tala koordinado. Pro to ofte bone komencinta aktivesi fine fiaskis. Yen exempli dil pasinteso.

Lore ya ankore ne existis komputori ed interreto e speciale yuna Ido-lernanti ante omno deziris korespondar kun altri en diversa landi. Se Tom Lang en Anglia havis nova interesati, me kontaktis e korespondis kun li o mediacis korespondo kun altra interesati. Plu tarde me ipsa havis Ido-lernanti ed esis yun Ido-lernanti en Thaon-les-Vosges, en Kiev ed anke en Valencia. Kun la organizeri en ta landi ni aranjis Idokorespondo inter nia lernanti. Forsan co ne suficis, nam pos ke Kanoniko Bogard en Thaon, Patricio Martinez en Valencia e Boris Aaronov en Kiev mortis e mea familio translojis de la regiono Anklam a la regiono Köthen, la grupi disfalis e restis nur singla personi. Tamen tala koordinado di nia esforci esis utila. Sempre itere dum la pasinta yardeki me kontaktis kun personi, qui esis interesigita pri Ido da altri (exemple Alfred Neussner) e tale me probis kunhelpar ganar ta interesati por nia linguo e movimento.

Pro quo tam detaloze me explikis, quale ni probis koordinar l'agado di idisti en diversa landi ? Pro ke to esis voyo por konektar l'esforci di diversa singla idisti, por tale esar plu sucesoza. La ULI (DK) mustas incitar aktivesi ed aktive helpar koordinar li. E komprenende esas tasko dil ULI suciar por la pureso e la uneso di Ido e por olua developado. La linguo ne darfis disfalar ad en diversa dialekti. Linguala laboro anke esas la kompozado di Dicionarii. Do la difuzado di Ido e la fortigo dil movimento idista esas la cheftaski dil ULI. La ULI povas incitar ed iniciar aktivesi e povas organizar la kooperado e tale la helpo por aktiva samideani.

Pri la taski dil ULI sdo. Loic Landais skribis ecelante en sua mesajo en la listo ULI-IDO ye la nonesma marto. Tale il propozas modifikar la § 1 dil statuti dil ULI.

« § 1. La Unio por la Linguo Internaciona Ido havas kom skopi :

- a. promocar tra la mondo la internaciona helplinguo Ido definitiva per l'deklaro dil Delegaciono por l'Adopto di Linguo Auxiliara Internaciona
- b. unionar en komuna agado omna personi qui deziras sustenar la ULI
- c. federar la landal organizuri qui reprezentas la ULI
- d. reprezentar la idista movimento en internaciona organizuri
- e. mantenar la qualesi e l'universaleso dil helplinguo internaciona Idolinguo

- f. sekurigar la necesa evoluciono di Ido, qua esas perfektigebla segun ciencala principi (1)
- g. konservar Ido-arkivi
- h. editar libri e revui en Ido
- i. organizar internaciona konferi e kongresi o renkontri »

Me mustis tre modeste modifikar ca e ta en la texto di sdo. Landais ed esperas ke tale me ne trublis o chanjigis to quon nia samideano deziris expresar. Tale semblis a me necesa, kelke modifikar quon il skribis sub f. e me kompletigis la punto i. per « konferi e kongresi ». Entote me konsentas kun Loic Landais.

Diskutendo certe esas la relati inter la ULI e la landal organizuri, ante omno la problemo : Ka la landal organizuri dil idisti esas parti dil ULI o ka li esas nedependanta da la centrala organizuro dil idisti ? Se li esas parti dil ULI , ca fakto genitas financala problemi, nam ka la membri pagas lia yarala kontributi a la ULI od a la landala societo ? Ni Germani presente pagas du membro-kontributi yarale, nam un a la ULI ed un a la Germana Ido-Societo, qua do evidente ne esas kom societo parto dil ULI.

Nia samideano Loic Landais anke atencigas ad sur la fakto, ke la yuri e devi dil prezidero dil ULI e dil sekretario devus fixigesar en nia statuti. Ja ante kelka yari sdo. Robert Carnaghan ecelante formuligis to. Volunte me enklozuz ta propozi ad en ca artiklo, ma me mustas konfesar, ke me ne quik trovis li inter mea dokumenti. Ho, ni ankore povas formuligar ca yuri e devi. Presente lo maxim urjanta esas trovar klareso pri la rolo e labormaniero dil ULI.

Pluse la problemo dil yurala existo o ne-existo dil ULI ankore povas klarigesar. Fakte la ULI existas preske cent yari ed ol anke duos existar future, se la uniono trovas sempre itere nova membri.

Me konsentas Frank Kasper, ke ne omna membri dil DK vere kunlaboras aktive. En ca kazi on povus questionar li, por quo li konsentis divenar membri dil DK, se li ne esas pronta kunlaborar aktive. Cetere la DK havas la yuro konsideresar pasiva komitatani kom revokita (§ 21 dil statuti). Fakte komparita kun la ne granda nombro dil ULI membri, la prezenta DK konsistas ek tre multa membri.

Recenta mesajo di Frank Kasper la listo ULI-IDO regretinde kontenas itere polemiko kontre me, quankam me skribis ad il ke me refuzas nova polemiko inter ni. Certe ca e ta esus dicenda pri la punti en sua mesajo concernante me, ma por me la disputo esas finita. Esas komprenebla ke nun il volas justifikar sua pasinta konduto kontre me, ma plu bona esas okupar su pri la prezenteso.

Ca longa artiklo ne montras la solvuro di nia problemi, ma devas helpar trovar ol, e co anke per certena analizo dil ULI-agado dum pasinta yardeki.

Günter Anton

(1) f. sekurigar la necesa evoluciono di Ido, qua esas perfektigebla segun ciencala principi : Me devas dicar ke me laboras konkrete en e pri Ido per tradukuri od artikli e libreti originale verkita en nia komuna linguo, depos multa yari. Me esforcas redaktar en autentika e klasika Ido e me kreis mea propra linguo-uzado po la preco di harda e serioza laboro. Me havas la maxim granda restrikti koncerne posibla « evoluciono » di la linguo decidata da homi qui laboras abstrakte e ne eniris profunde la spirito e la posiblesi di nia linguo. Ante rezolvar ulo pri la vortaro o la

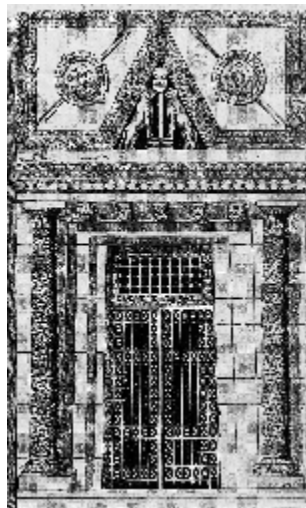
gramatiko di Ido, oportus savar facar bona tradukuri de diversa lingui ad Ido, redaktar artikli en korekta linguo e stilo. Me certe ne obediis tala decidi facita da homi qui, kustumale, savas defektoze nia linguo (pro lia nelaboro pri konkreta kozi). Me opinionas ke, pro la nuna cirkonstanco, ica vidpunto esas tre suspektinda e danjeroza por Ido e me deskonkordas pri tala decido. (NDLR)

=====

Recente, ludante me serchis la vorto « klefo » che « google » e me trovis stranja reklamo en Ido por libro qua havis kom titulo : Ni esas hike (1) Anciena epoki. Me ne povis savar plu multe pri ca romano skribita, asertite, en nia linguo. Lore, me havis la ideo redaktar rakonteto tote extravaganta pri anciena epoko, por tale dicar historio-fiktivajo. Yen ol :

LA SORCISTI DI MYKENES (MUKHNES) (1)

En la regiono di *Mykenes*, nunepoke provinco di Grekia, dum la XVIma yarcento a.K. che la korto di rejo Herakelosis (Ἡερακελοσις), on preparis mariajofesto, nome lua filiulo Aristobulos (Ἀριστοβουλοσ) esis spozigonta la filiino di richa aristokrata familio qua nomesis Arsinoawa (Ἀρσινοωωα). Ico esis mariajo nur pro politikala motivi, quale ofte che la povoza familii di ta tempo en Helladawas (Ἡελλαδαωωα) (nomo di Grekia itatempe). La palaco ube la festo esis eventonta esis splendidajo dil *Mykenes*-ala arto ed arkitekturo. Omnaloke esis bela mozaiki reprezentanta mitala animala e flori, tapisi kun mitologia ceni, qui havis desledega kolori, mobli ek precoza ligni ed ek arjento ed oro admirinde skultita. Omno esis richa e desgrosiera ed invitis ye vivo-joyo, indikante ke rejo Herakelosis esis la maxim potenta rejo di Helladawas. La vaganta kantisti akompanata per citari e liuti audigis lia voci e muziki por preparar la festo e la dansi e li kantis himni ye la glorio di rejo Herakelosis. Li prereprezentis la trubaduri existonta en Ocitania preske triamil yari pose.

Pordego dil Atrea trezoro en Mykenes

Duminstante, sola en lua chambro, rejino Andromakata (Ἀνδρομακατα) pensis triste. El ne joyis pro la mariajo di lua kara Aristobulos, lua seniora filiulo, kun la filiino di familio qua havis la reputeso esar sorcista familio. Ma la rejulo bezonis ica mariajala alianco, nam la dicita aristokrati esis tre richa e povoza. Cetere li havis la reputeso esar sorcisti, nur pro ke li esis multe plu savoza kam la cetera homi di Helladawas, nam li ya esis de Egiptiana origino sacerdotala ed heredabis multo de la savo di lia ancestri. Ma la poka savoza *Mykenes*-ani di ta epoko, qui ne savis multo pri scienci, kredis ke homi vere instruktita pri tre diversa scienci esas sorcisti. E rejino Andromakata esis nulsavantino. Quale omna mulieri qui vivis lore en mulierala apartamenti, quale lo esis la kustumo en

Oriente, el savis texar, brodar, kantar e dansar, ma nule lektar e skribar. La viri esis apene plu edukata, ecepte pri la sporto e la uzo di armi. Ma che la familio di la Egiptianidi, quale on nomizis la familio di lua futura bofiliino, omnu savis lektar e skribar ed ultre la *Akhaiana* (Αχαιωνα) (arkaika Greka idioma di ta tempo) li savis anke ecelante la Egiptiana linguo di lia origino e per ol acesis multa sekretaji nesavata dal Helladawasani, qui esis yuna popolo militistala, multe progresinta koncerne la civilizata e kulturoza vivo, ma ne ja havis vera savo pri mult aferi e kozi, quale la tre anciena Egiptiana popolo.

La mariajo-festo esis eventonta ye la sequanta dio. La yunino esis sat jolia e princo Aristobulos semblis prizar Arsinoawa, elqua esis tre kontenta spozigar bela yuna princo. Omno esis bona do, ecepte por rejino Andromakata qua ne prizis la sorcisti. El rezolvis pregar deino Aprodisisa (Απροδισιτα), deino di amoro, ed ofrar sakrifiko de frukti e cereali ad el, por impedar ica ceremonio.

Dum la sequanta nokto, rejino Andromakata vidis dum sonjo deino Aprodisisa, qua esis furioza kontre elu, nam el asertis esar deino dil amoro e nule relatar kun la mariajo qua esas la fako di deino Herawa (Ηεραωα). Ulte lo, el (deino Aprodisisa) esas tre favoroza a la sentimenti di Aristobulos ed Arsinoawa ed el minacis la rejino divenigar elu tre rapide ledega e oldega mulieracho qua fugigos la viri. Andromakata tante pavoris ke el vekesis sudorifante. El demandis pardono a la deino e dicis ke elu ne plus rikomencos agar tale.

La sequanta matino esis la festo-dio. La tota korto asembleis, on koquabis multa karni e legumi de omna sorti, adportabis delicoza e rara frukti. La yuna gespozi iris avan altaro ube brulis bone odoranta ligno entratenata da sacerdote. La sacerdote kantis himno e questionis la geyuna paro kad, ye la nomo dil Dei, li volas divenar gespozi? Li aprobis e dicis ke yes. Lore subite dazlesis e deino Herawa aparis avan omni e deklaris ke danke ica mariajo, granda feliceso arivos a la rejio *Mykenes*. Elu deseparis same rapide kam el aparabis, ed omna homi admiris ed esis joyoza.

Oportas dicar ke itatempe, la Dei esis ofte videbla da la homi, ed ico astonis nulu, pro ke onu ne ja audis parolar pri kolektiva halucini.

La mariajo-festo duris dum quar dii e rejino Andromakata konstatis plezure, dum regardar su en bronza spegulo, ke el ne oldeskabis subite. Ma el rezolvis esar plu prudenta, future, egarde la dei e ne plus pregar li vane o frivole. Pos la festo, kande la vivo ridivenis normala, el saveskis ke Arsinoawa, intencas lernigar skribar e lektar da Aristobulos. Lore el ipsa demandis kad el povus anke partoprenor la lecioni. Arsinoawa semblis astonesar, ma el aceptis.

Ye la tre granda surprizo di omni, la rejino esis tre dotita e lernis mem plu rapide kam lua yuna filiulo la lektado e la skribado. Fakte, tatempe, ne existis vera skribita literaturo en Helladawas, ol esis precipue parola. Ma, on skribis omno por la jerado dil palaco, la kompro di diversa kozi e sklavi, la diversa festi, ceremonii ed eventi. Tamen per volvaji ek papiro esis posibla lektar tradukuri de diversa Egiptiana verki pri literaturo, medicino, tekniki, diversa scienci ed historio. Adminime la familio di Arsinoawa posedis tala « libri ».

La dicita Arsinoawa havis sempre plu multa konfido ye lua bofamiliani, fine el aludis per juro pri sekretajo, pri tempo kande la homi esis multe plu savozas kam nun e ke terorigiva katastrofo retroirigis li a sovaja stando. La sacerdoti di Egiptia savas ankore pri ca tempo ed anke pri plura arti e tekniki salvita dal posvivanti dil kataklismo, eventinta olim en Atlantida (Ατλαντιδα).

Balde, rejino Andromakata intelektis ke la reputeso pri sorcismo dil familio di Arsinoawa ne esis falsa, e ke lua klano heredabis sekretaji e savaji depos la fora tempo di Atlantida... Lia savaji koncernis, e.g. la medicino ed ico explikis ke la membri di ca familio, generale, havis longa vivo-tempo. Ma ne esis nur medicino. La yuna princino docis anke la kalkulo, la geometrio. Fine, Andromakata volis savar plu multe pri Atlantida ed el questionis sua bofiliino. Elca, qua nun havis plena konfido ye lua nova parenti respondis ke lua familiani havas kom origino la granda insulo Atlantida qua sinkabis aden la oceano en tre fora tempi. La dicita insulo desaparitis pro misfacita experimento ciencala, nam la Atlantidani esis tre savozo e mem sucesabis irar til la luno ed altra planeti viviva di nia galaxio e voyajar adibe. Ma ica savo, en mala manui, povas esar tre destruktiva ed ol destruktabis lia anciena hema patrio.

La Leoni-pordego, enireyo dil Akropolo en Mykenes

Altra mondi ube la vivo povus existar ! Icon Andromakata ne komprenis bone e ne povis intelektar. Vere lua bofiliino esis magiistino por raportar tala fakti ! Ma el dicis nulo, nam el, nun, esis tre deziroza lernar; tante plu ke el povis studiar tre facile. Do, el rezolvis askoltar sorgoze omno quon dicos Arsinoawa e questionar lu pokope, pose.

Tatempe rejo Herakelosis di *Mykenes*, qua esis la suprega rejo di omna *Akhaiani* (Grekia) sur la kontinento, havis grava problemi pro la Kretiani (Krhthani), nam ici intencis invadar kontinentala Helladawas (Grekia) ed impozar lia dominaco a la kontinentani. La milito divenis sempre plu posibla eventualajo, singladie, e rejo Herakelosis esis tre sucioza pro ke la Kretiani havis unesmaklasa militala navaro. Danke lua spionisti, la rejo saveskis ke la Kretiani intencis konquestar Helladawas per invadigar ol danke lia bonege exercita trupi transportita da la navaro, olqua lore esis la maxim potenta dil mondo. Il kunvokis lia omna vasala reji por rezistor e kontreatakor la invado. Ma la vasala reji esis poka deziroza agar, nam evidente multa ek li,

ja esis subornita da la Kretiani ed esis pronta aceptar lia dominaco prefere kam olta di rejo Herakelosis. La suprega rejo esis quaze senesperigita ; kad valoris lore la peno kombator en tre mala kondicioni o kad esus plu saja fugar ? Ma fugar esabus tre deskurajozo ed ico esabus shamo ne-acceptebla por lua tota klano ed ago severe punisita da la Dei-legi. Kad on devis konsultar orakli e sakrifikar ulo a la Dei ? Ma la orakli konsultata savigis nulo klara. Siniro Herakelosis absolute ne savis quale agar.

La rejino questionis Arsinoawa kad per lua sorcarto el povas trovar solvuro e salvar Helladawas. Arsinoawa hezitis, ma pos ke el bone informesis pri la reala situeso, el deklaris ke el questionos la ancieni di lua klano. Probable ulo esas facebla e posibla. Kelka tempo pose, lore ke segun omna informi la invado esis baldege eventonta, el savigis ke la cienciaso membri di sua klano rezolvabis salvar Helladawas, per ulo pavoriganta, nome li uzos itere diskrete la sekreta moyeni, pri qui li ankore

havas savo e qui olim destruktis Atlantida, kontre Kretia. Ma li rezolvabis agar tale nur pro ke la situeso esas tote senespera, nam ica moyeni esas danjeroza til-extreme e neuzenda altrakaze. Li avertis la rejala familio, ke kande eventos tertremi e tempesti e ke la cielo divenos tote nigra, oportos ne ekirar de la domi dum plura dii. La regnati dil rejo devas anke diskrete informesar.

La rejo agis tale ed informigis la homi per sua servisti e funcioneri. Ye la predio dil dio providita por la invado, subite ye la vesperala krepuskulo, on audis terorigiva bruiso, quik pose, la tero tremetis, violentoza vento sufliis e la cielo divenis tote nigra. Senfriste la homi inkluzis su en lia domi o palaci e vartis. La cielo ridivenis sat klara erste tri dii pose ed ico esis la fino-signalo dil alarmo-stando. Lore la homi ekiris e rivivis normale. Ne esis destrukturi, ma multa arboro-folii havis flava e nigra makuli. On balde saveskis ke la insulo Kretia destruktisabis per terorigiva sismo di qua la centro esis la insulo Thera (Θερα) ed esabis produktita da volkano-explozo di qua la bruiso audebis mem anke en Egiptia. Esis poka posvivanti. En la Akhaiana rejii qui ne esabis informita pri lo eventonta, multa homi mortabis pro misterioza poluteso. Ico plufortigis la povo e la potenteso di rejo Herakelosis super lua vasali.

Balde il invadis e konquestis ipsa la insulo Kretia, populizis ol per sua regnati e plufortigis grande lua rejio per la aqiro di nova vasta e richa teritorio.

MYKENES (ΜΥΚΗΝΕΣ) (1) : Me skribis la vorto *Mykenes* per kursiva literi pro ke en nia linguo la -y, kom vokalo inter du konsonanti, ne existas e konseque esas stranjera a la strukturi di Ido. Ica vokala -y devas pronuncesar quale la Franca -u. Ed ica vokalo ne troveblesas en Idolinguo. Se onu ne povas agar tale, lore onu pronuncez ol quale -i, olqua esas la maxim proxima sono ad ica -u Franca.

Ioannes Martinakis (Ιωάννης Μαρτινάκισ)

KA NI OMNA ULADIE PAROLOS « ENGLISH »? (INDIANA ANGLA LINGUO)

Kom « cocktail » de Angla e de hindi-a lingui, la « English »-a (Indiana Angla idioma), manifestas su kom linguo dil unigado di India. Ol esas segunmoda e mestica komuna dialekto, qua, eventuale til kelka yardeki pos nun, povus seduktar lo cetera di nia planeto.

Me questionos me, kelkafoye, en qua linguo la Indiani parolos kinadek yari pos nun. Semblas a me ke nia linguala futuro dominacesos per du tendenci. Nome la unesma esas la rapida expanso di la Angla, inkluzite enkadre di ti qui aspirar acesar la mikra borgezaro ; la duesma esas la nekredible sucesoza difuzado di la hindi-a - inkluzite en sud-India (olim tre defavoroza ad ica linguo NDLT) -, qua produktesis per la granda sucesi dil filmi en la hindi-a e la grandega suceso di televizional emisi quale *Indian Idol* o *Kaun Banega Crore Pati*. Ye la renkontro-punto di ca du tendenci, on trovas « cocktail » di du lingui. Ica segunmoda hibridajo, qua nomizesis « English » (kontrakto di India e di English), difuzesas en la stradi di tota India (inkluzite en la regioni ube onu ne parolas la hindi-a). Advere depos plura generacioni nia propra

lingui intermisesas kun la Angla, ma la difero, nunadie, esas ke la Indiana Angla divenis la chika dialekto di la mikra e meza borgezaro, e la segunmoda idioma parolata en la saloni di la granda borgezaro e di la maxim alta sociala klasi. La difero esas anke ke nunadie la Indiana Angla esas en favoro, nome ol esas la linguo di Bollywood, di la nacionala radiofonala* stacioni e di la reklamaro. La yuni, nunepoke, konsideras la Angla kun plu multa aceptemeso kam mea generaciono de quaradekyari. Li opinionas, ke ol esas kompetenteso, same kam konocar *Windows*, Bollywood, la televiziono, la *cricket* - fakte, nia tota amasala kulturo - ed ita yuni kontributas duktar ica linguo en nia habitantaro. La nacionalista intelektozi ipsa cesis blamar ol violentezo. Singla matro Indiana savas, nunadie, ke la Angla esas pasporto por la futuro di lua filio, t.e. por obtenor employo, por acesor la meza klaso, e, camotive, la skoli ube la docado facesas en la Angla kreskas quale fungi en la povra quarteri dil urbi same bone kam en la rurala arei. La Angla, diskrete, atingas omna sociala strati, ed ico esas un de la maxim joyigiva kozi por India, nun. Preske sisadek yari pos la departo dal Britaniani, la Angla divenis Indiana linguo. David Dalby, qua analizas ica fenomeno en *Linguasphere*, predicas ke India kontenos en 2010 la maxim granda nombro de Angle-parolanti en la mondo. Unesmafoye en nia historio, ni trovis, forsan, per la Indiana Angla, komuna linguo por omna sociala klasi, same aceptebla por nord-kam por sud-India. Ni kustumas pripensar India per dualismala koncepti - t.e. superiora kasti kontre inferiora kasti, urbani kontre rurani, moderneso kontre tradiciono -, ma me sempre opinionis ke la maxim afliktiva dividilo separas iti qui savas la Angla e ti qui exluzesas de ta savajo. La avantaĵo dil Indiana Angla esas ke ol povos, forsan, unionar la Indiani samamaniere kam la *cricket*. Povas esar ke ni travivas historiala instanto. Ne esas facila definar exakte to quo esas la Indiana Angla. Kad ol esas mala Angla idiomo od una de nia lokala lingui ? Se ol esas la duesma posibleso, lore on havas « cocktail » simila a la *français* (Franca linguo invadata da Anglaji, NDLT). O kad ol esas fundamentala Angla idiomo a qua adjuntesas strato de lokala lingui ? Me opinionas ke la amba aserti esas justa. Kompare ad ica nova dinamismoza linguo, la anciena « tradicionala Angla di India », per qua redaktesas la tituli di nia jurnali, esas anakronismajo. Ulte lo, la Indiana Angla havas similaji a la urdu-a, t.e. la militistala slango dil Mohamedisti, qua naskis de la kombinuro del farsi-a dialekto di la konquesteri e de la lokala lingui. Same kam la urdu-a atingis la planajo di Dekkan, lor la Mongolala invadi, la Indiana Angla difuzesas a tota India danke la influo di Hollywood. Kad la Indiana Angla do reprezentas nia « konquesto di la Angla linguo », se on uzas la famoza vorti da Rushdie ? O kad ol esas nia vojajo por « konquestar la mondo », segun la vorti da profesoro David Crystal, aŭtoro da la *Cambridge Encyclopedia of the English Language* ? Segun la opinio di ca laste nomita, la ekonomiala suceso e la granda amaso de la habitantaro di India havos kom rezulto ke la Indiana Angla esos la maxim parolata dialekto dum la XXIma yarcento. Se 100 milion Indiani pronuncas vorto ulamaniere - lo reprezentas plu multa homi kam la Britaniana habitantaro - konseque ico divenas la unika korekta maniero pronuncar ol ». Se la Britaniana Angla, pos un yarcento de imperialismo, divenis la linguo internaciona dil XIXma yarcento, se la Usana Angla esas, pos Usana Xma yarcento, la linguo internaciona di nunadie, lore la linguo dil XXIma yarcento povus tote bone esar la Indiana Angla od, adminime, Angla idiomo forte influata da India (e, min grandaquantu, da China).

Lore quala esos la fato di nia lokala lingui ? Segun lia defenseris, oli mortos sub la frapi di la « dominacanta linguo ». Li memorigas da ni la exempli di la Gaela e di la

Walsana, qui extirpesis da la Angla. Ica personi opinionas ke ni paktis kun la diablo - certe la dominaco di la Angla prokuras a ni avantaĵo en la feldo di la globala komercala konkurenco - ma la perdo di nia matrara linguo plupovrigas nia personaleso. Tamen, ni mem ne esis koncianta havar matrara linguo ante la veno dal Europani. La lingui esas evolucionala objekti, ne oportas grantar tro multa importo a lia permano. La linguala nacionalismo esas mala pro ke ol esas kontrea a la deziro di la habitantaro e, tandem, vice kurajigar ita habitantaro per augmentar la nombro de docisti pri la Angla, la nacionalisti agas kontre lua (di la habitantaro) demokratiala deziri. Pro quo ni ne joyez pri la potenciala avantaĵi di ca linguo-adopto vice desquieteskar pri fantomala perdi ?

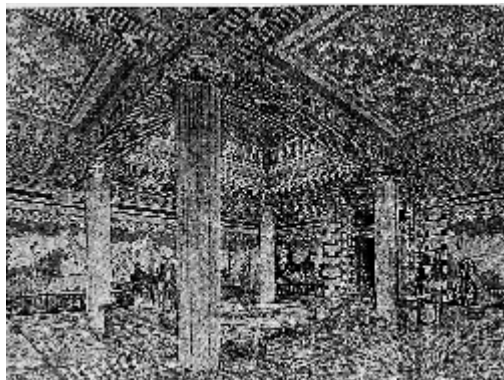
Gurcharan Das

*Segun tradukita artiklo publikigita en la Franca revuo
COURRIER INTERNATIONAL (KURIERO INTERNACIONA)*

.....

L'ILIADO, DA HOMEROS

Rezumo di lo preirinta : *Pro insulto facita da reĵo Agamemnôn a lua sakrifikisto, la deo Apollôn punisas per mortigera epidemio la Akhaiani. Pos sturmoza diskuto kun Agamemnôn, la heroulo Akhillevs intencas ocidar lu...*

**La trono-chambro en la palaco
di Nestor en Pylos**

E dum ke il deliberis en lua anmo e lua spirito, e ke lu arachis sua granda espado ek olua etuyo, Athènè (1) venis del Ouranos (2), pro ke Hèrè, qua havas blanka brakii, sendabis el, nam el amis e protektis amba Reĵi. El stacis dope e sizis la Pèleiôn per lua blonda hararo; videbla el esis nur por lu sola, pro ke nula altra homo perceptis elu. Ed Akhillevs, astonegita, riturnis su, e senfriste il rikonocis Athènè di qua la okuli esis terorigiva, ed il dicis ad el per alizita paroli (3) :

- Pro quo tu venis, ho filiino di Zevs tempestoza ? Kad lo esas en la skopo vidar la insultego facita a me dal Atreida Agamemnôn ? Ma me

dicas lo a tu e mea parolo efektigesos, me pensas : il balde mortos pro lua insolenteso.

E Athènè, qua havas klara okuli, respondis a lu :

- Me venis del Ouranos por kalmigar tua iraco, se tu volas obediar. La deala Hèrè, qua havas blanka brakii, sendis me pro ke el vin amas e protektas amba. Do, haltez, ne prenez la espado en tua manuo, venjez tu nur per paroli, irgequo eventez. E me dicas lo a tu, e to quon me dicas efektigesos : balde la ofenso facita a tu pagesos kompense po triopla preco de splendida donacaji. Retenez tu ed obediez ni.

Ed Akhillevs, di qua la pedi kuras rapide, dum responder, parolis tale ad elu :

- Ho Deino, me mustas egardar tua impero, quankam me esas iracoza til la fundo di mea anmo. To quon tu rekomendas esas por plu bona stando di nia aferi, probable, nam la Dei exaucas ti qui obedias li.

Tale lu parolis, e, dum frapar per forta manuo la arjenta mancho di sua armo, il ripozis sua espadego en olua etuyo e ne desobediis la impero da Athènè. Ed elca retroiris apud la altra Dei, en la Olimpala domi di Zevs tempestoza. E la Pèléido, eruptanta pro iraco, interpelis la Atréido per acerba paroli :

- Ho tu plena de vino, hundokulo, cervokordio ! Nulatempe tu audacis, en tua anmo, armizar tu por la kombato kun la viri, nek preparar embuski kun la princi dil Akhaiani. Ico pavorigus tu quale la morto ipsa. Certe, esas multe plu facila, en la granda armeo Akhaiana , deprenar la parto di ilta qua kontredicas tu, ho Rejo tu qua manjas tua popolo pro ke tu komandas desestiminda viri. Se lo ne esus tala, ho Atréido , ica insolentajo esus la lastega. Ma me dicas ico a tu, e me facas pri ico granda juro : per ica ceptro qua produktas nek folii nek rami e qua ne plus verdeskos, depos ke ol tranchesis de lua trunko sur monto e ke bronza instrumento spoliis ol de lua folii ed kortico ; e per la ceptro quan la filii dil Akhaiani portas che lia manuo kande li judicias e mantenas la legi ye la nomo di Zevs, me facas pri ico granda juro : certe balde la regreto di la prezentoso di Akhillèvs invados omna filii dil Akhaiani, e tu jemos pro ke tu ne povos defensar li, kande li falos amasale sub la frapi dal homicidero Hektòr ; e tu esos iracanta e lacerata en la fundo di tua anmo pro insultegir la maxim brava de omna Akhaiani.

Tale parolis la Pèléido, ed il jetis adsur la tero lua ceptro, olqua havas ora klovi, ed il sideskis. E l'Atréido anke iraceskis; ma la ecelanta « agoreto » dil Pyliani, nome la harmonioza Nestòr staceskis.

E la parolo fluis de lua lango, ed ol esis dolca quale la mielo. Ed il ja vivabis dum evo di du generacioni de homi, qui naskabis e nutresabis kun lu en la deala teritorio Pylos, ed il regnis la triesma generaciono. Tre saje, il dicis en la « agora » :

- Ho Dei ! Certe, granda trauro invadas la Akhaiana lando ! Yen ke Priamos joyos e ke la filiuli di Priamos same kam omna cetera Troiani anke joyos en lia kordio, kande li saveskos pri via disputi, ho vi qui esas super la Danaani en la « agora » ed en la kombato. Ma lasez vin persuadar, nam vi amba esas min evoza kam me. Olim me vivis kun homi plu brava kam vi, e nulatempe li kredis ke me esas min valoroza kam li. No, nulatempe me vidis e rividos viri quale Peirithoos, e Dryas, princo dil populi, Kaineus, Exadios, Polyphèmos simila a Deajo, e Thèseus Aigéido egala a la Nemortivi. Certe, li esis le maxim brava de la homi nutrata sur la tero, ed ili kombatis kontre le maxim brava, t.e. la Centauri dil monti ; ed ili mortigis li horrorinde. E me esis kun li, veninte de la fora lando Pylos, e li advokabis me, e me kombatis segun mea kapableso, nam nula de la homi qui esas nunadie sur la tero povabus rezistar kontre li. Ma li askoltis mea konsili e konformigis su a li. Do obediez, nam ico esas en maxim bona skopo. Ne permisesas ad Agamemnòn, quankam il esas plu potentia, raptar a la Pèléido la virgino quan donis a lu la filiuli dil Akhaiani, ma anke tu ne devas, ho Pèléido, rezistar kontre la rejo , nam tu ne esas la egalulo di ca ceptro-Portanto quan Zevs gloriizis. Se, unlatere, tu esas plu brava, se deala matro tun parturis, altralatere Agamemnòn esas plu potentia e komandas plu granda nombro de homi. Ho Atréido, renuncas tua iraco, e me suplikas Akhillèvs retenar la sua, nam il esas la solida shildo dil Akhaiani en la milito mala.

E tale parolis rejo Agamemnòn :

- Ho oldulo, tua vorti esis saja e bona ; ma ica viro volas superesar omni, komandar omni e dominacar omni. Me ne pensas ke ulu acceptez ico. Se la Dei, qui sempre vivas, igis lu esar brava, kad li tamen permisas a lu, camotive, insultar la rejo ?

Lore la deala Akhillevs a lu respondis :

- Certe, me meritus dicesar kom deskurajoza e desnobla se, ye singla de tua paroli, me obediis tu por omno. Imperez a la altri, ma nule a me ipsa, nam me pensas ke me ne plus obediis tu future. Me volas dicar ico a tu ; memorez lo bone : Me ne kombatos kontre ulu pro ica virgino, quoniam* vi prenez de me to quon vi donabis a me ; ma tu ne forportos kontre mea volo irgequo de omna cetera kozi qui esas en mea navo nigra e rapida. Se tu probos ico e ke ica asistanti vidos lo, lore, senfriste, disfluos tua nigra sango cirkum mea lanco.

Tale pos interinsultegir parole, li staceskis e livis l' »agora » proxim la navi dil Akhaiani. E la Péléido foriris, kun la Ménoitiado (4) e lua kompanuli, irante a sua tendi. L'Atreido, lualatere, irigis rapida navo a la maro, il provizis ol per duadek remili e pozigis en lu kekatombo por la Deo e duktis ipsa en ol Khryseis, di qua la vangis esas bela. La chefo di ca expediciono esis la subtila Odisseus.

Dum ke li navigis sur la voyi marala, l'Atreido imperis a la populi purigar su. Lore li omna purigis su e forjetis lia nepuraji aden la maro, pluse li sakrifikis selektita hekatombi de tauri e de kaprini ad Apollón, alonge la rivo dil maro nefekunda. E la odoro di oli acensis a l'Ouranos, en vortico de fumuro.

Dum ke li agis tale, Agamemnón obliivis nek sua iraco , nek la minaco, quan lu dicabis ad Akhillevs. Ilu interpelis Talthybios ed Eurybatès, ilqui esis lua heraldi ed intima amiki :

- Irez a la tendo dil Péléido Akhillevs. Sizez permanue Brisèis, qua havas bela vangis ; e, se il ne donas elu, me ipsa, akompanata da plu granda nombro de viri, iros sizar el, ed ico esos plu chagreniganta por il.

Ilin sendis la Atrèido por ica akra paroli. Pose li marchis, kun regreto, alonge la rivo dil maro nefekunda, e li venis a la tendi ed a la navi dil Myrmidoni. Lore li trovis la Péléido sidanta apud lua tendo e lua nigra navo, komprenende Akhillevs ne esis joyoza vidar li. Pavorigita e respektoza, li stacis opoze a la Rejo, li nek parolis a lu nek questionis lu. Ilu komprenis ili en sua anmo e dicitis :

- Saluto, ho anuncanti di Zevs e dil homi ! Proximeskez. Vi nule esas kulpoza kontre me, ma certe Agamemnón, qua sendas vi por quarar la virgino Brisèis. Staceskez, ho deala Patroklos, adduktez el e ke elun li forduktez ! Ma li esez testi avan la Dei felica , avan la homi mortiva ed avan ica feroza Rejo, se ulatempem on bezonos me por eskartar la destrukto di omni ; nam, certe, Agamemnón esas furioza sinkinta en lua mala pensi, ed il memoras nulo, ed il previdas nulo por ke la Akhaiani kombatez sekure proxim la navi.

Tale lu parolis, e Patroklos obediis sua amegata kompanulo. Il duktis ad-exter la tendo Brisèis, qua havas bela vangis, ed il livris el por ke el forduktesez. Pose la heraldi retrovenis a la navi dil Akhaiani, e la yunino sequis li kontrevole. Lore Akhillevs, plorante, sideskis, il esis fore de lua amiki, sur la spumo-blanka rivo, e, dum regardar la libera maro tote nigra, per extensita manui, il suplikis lua amegata matro :

- Ho matro mea ! quoniam* tu parturis me por vivar dum poka tempo, la Olimpala Zevs qua tondras en la nubi devus adminime grantar a me ula honorumo ;

ma nun il nule agas tale. Ed, ultre lo, yen ke l'Atréido Agamemnôn, qua komandas multa homi, des-honorizis me, e lu posedas la rekompenco quan lu raptis de me.

- Athènè (1) : Dialektala formo por Athena.
- Ouranos (2) : Cielo, firmamento en la Greka.
- alizita paroli (3) : Versimile, ica vorti havas la signifiko di : telepatio. La heroi e la Dei qui konversas per alizita paroli, interparolas per telepatio.
- Ménoitiado (4) : Parolesas pri Patroklos, la intima amiko di Akhillevs.
(Duro sequos)

.....

RESPONDO A *JAMES CHANDLER* (1)

En la preirinta numero di KURIERO INTERNACIONA me tradukabis artiklo da *James Chandler* (1) pri la vivo en Francia qua publikigesis en la buletino *Aquitaine Mail*.

Angla lekterino di ca revueto sendis kritikito-letro pri la koncernata artiklo.
Yen ol sube :

ME OPINIONAS KE LA BRITANIANI ESAS PLU AROGANTA KAM LA FRANCI

Me tre interesesis lektar la artiklo da *James Chandler* en vua numero di januaro. Me anke posedas, kun mea spozulo, duesma rezideyo en Normandia depos cirkume 17 yari. Personale me ne havas l'impreso ke la Franci esas aparte aroganta. Me naskis en London ma me remarkas, lor nia frequa retroveni de Francia, til quala grado la homi povas esar grosiera ed imperema hike, ne nur enstrade ma anke kande ula vehanto, ignoranta la vehado-kodexo, freque ed arogante desegardas la sekureso di altra vehanti. Ofte me indijas la Franca politeso ed egardi kande me retrovenas ad Unionita Rejio.

Esas tale ke, til nun, ni ne remarkis la ne-existo di latrini e ni rare trovis ulo altra kam politeso, en nia lokala Franca *supermarkets* (granda vendeyi) di qui, nevariante, la esquadi konsistas ek yuna mulieri.

Segun informo e konsilo da Angla vicino, ni transferis nia domo-asekuro de Britaniana firmo ad importanta Franca kompanio, olqua pagigis ni konsiderinde min multe sen postular notinda yarala kresko dil pagenda premio.

Quankam nia domo distas de cirkume sis kilometri del maxim proxima vilajo, en qua trovasas filialo di nia Franca banko, til cadie ni ne experiencis irga serioza problemi hike.

Ni tentesas chanjar nia lojeyo per instalar ni en Francia pro la sama motivi kam olti mencionita da s-ro Chandler, tote aparte en lua du lasta paragrafi - t.e. la plu favoroza proprietajo-situeso kande onu vivas en Franca rurala areo e la personala sekureso, qua esas la rezulto dil ne-existo de terorizanta adolecanti en mikra urbi.

Joan M. JONES - London

JAMES CHANDLER (1) :

Parolesas hike pri homonimo dil famoza Novialisto/Idano konocata en nia movado.

KAD ATOMALA EXPLOZO EVENTIS EN INDIA PLURA YARMILI ANTE NUN ?

La « Mausola Purva » (veda-ala texto evanta de tri yarmili) aludas terorigiva armi quin onu povus nomizar nunadie « armi de amasala destrukto », to quo esas tote neversimila en ita fora epoko. Or, la « veda »-ala (1) redakturi esas explicita ... Yen kelka revelanta ekstrakturi : (...) *fera fulmino, giganta morto-anuncanto, cindrigis omna membri di la genti di le*

Virshni e di le Andhaka. La kombustita kadavri mem ne esis rikonocebla. La hari e la ungli falis, la terakotaji ruptesis sen videbla kauzo, la uceli divenis blanka. Kelka hori pose, omna nutrivi esis nesalubra. La fulmino divenis tenua pulvero ». Altraloke : « *Kande la armo impulsesis, produktesis grandanombra flami qui ekfluis e cernis la enemikaro. Densa tenebro instalesis rapide adsur la trupi di le Pandava, ed omna orientizo divenis neposibla... Feroce venti sufleskis , e la nubi disruptesis en la cielo, pluvigante polvo e gravio. La uceli kroasis senespere, la Suno ocilis en la firmamento. La tero tremis ed acendesis per la intensa kaloro quan la armo produktabis. La elefanti brulesis e kureskis, foleskanta. Sur vasta areo, la animala krulis adsur la sulo e mortis. La flami pluvis omnadirecione ».* La raporto lore durigas : « *Cukra, fluganta interne di « vimana » provizita per granda potenteso, lansis adsur la triopla civito unika projektilo charjita per la potenteso dil Universo. Inkandecanta fumuro, similesanta dekamil suni, acensis splendidege...*

Kande la « vimana » tervenabis, ol aparis quale splendida antimonio-bloko sur la sulo pozita... » Ni citez anke la deskripto trovebla en la Libro VII « *Drona-parva* » ube omno eventas quaze la elementi ne plus subisas irga kontrolo : « *La suno rotacis, kalorizita til blanka koloro per la fairo dil dicita armo; la tota mondo esis la kaptajo di senraciona febro . Elefanti, qui tormentesis per la brulanta varmeso, diskuris hike ed ibe por eskapar la teroriganta furnazo. L'aquo divenis varma, la animala mortis, la enemikaro nihiligesis e la arbori disfalis per tota rangi sub la skrachado dal fairo quaze dum foresto-incendio. La elefanti bramadis timende e krulis kom mortinti adsur la sulo en la cirkumajo. Kavali e kombato-chari brulis ed omno esis dezolanta spektaklo quaze pos incendio. Mili de chari destruktises, pose profunda silenco dominacis la maro. Venti sufleskis e la lumo retrovenis sur la tero. La spektaklo esis kruelega. La kadavri di la mortigiti korodesabis per la furnazo tilgrade ke li perdabis lia homala aspekto. Nulatempe ante ita dio, ni vidabis la laboruro da tante pavoriganta armo e nulatempe antee ni audabis parolar pri ulo simila. »*

Segun omna versimilaji, ni lektas la deskripto di autentika atomala eksplozo, ed a lua dramatatra konsequi ye la habitantaro, la bestiaro e la elementi. Quale populi di tante fora tempo povabus imaginar tala fakti, ecepte se li asistis oli personale o, se li transmisabis oli, konsignita de generacioni a generacioni ?

On observas en ica raporto ke minaco existas pri la uzo di terorigiva armo, nome la armo di Pradyumna, anke aludata per la nomo di « armo di Agni »; probable kom refero a la Deo dil fairo e dil sakrifiko (Agni, NDLR). Ica Deo ofte citasas en la anciena

« veda »-ala raportoj. Lo esas ica ipsa armo quan la dei volis interdiktar a la homi. Ni ja supre savigis lua devastanta efiki, per ekstrakturi dil « Mausola Purva ». Ica atesto ne povas inventesar ed havas la evo, ni memorizez ico, di tradiciono estimata ye plura mili de yari ante la nasko di Kristo !

(1) le «veda»: Santa Skriburi dil hinduismo evanta de adminime triamil e kinacent yari.

Dimitrios Alexakis

.....

LA MANUO DIL DIABLO (Normanda raportajo)

En nordwesta Normandia jacas la regioneto Bray, ube la pejzajo montras kretoza kolini kun multa riveri en agreabla ruro. Ma, ho ve ! la beleso dil pejzajo ne impedas la stranja e mem diablata fenomenoj. Dum bela nokto dil yaro 1988, sioro Serge Kirian, Parisano naskinta en komono proxim Neufchâtel-en-Bray saveskis lo.

Ye ta nokto, il retrovenis de joyoza drinkadala kunsido kun amiki. Omna vilajani dormis. Sonis tri kloki che la kloshturmo ed odoris ye lilaco. Il marchis quiete.

Subite, il havis l'impreso ke « persono » stacis dop ilu, kande il iris alonge la tombeyo. La luno, qua tamen brilis, ne posibligis a lu perceptar irgu. Il esis, malgre to, absolute certa ke ulu sequas il. Il marchis plu rapide kun palpitanta kordio dum ke il senteskis bruske glaciala koldeso. Timeskinte, il kuris. Komplete terorigita il parvenis a la gardenala portalo dil anciena domo di sua avino, ube il sejouris dum la vakanco. Il eniris quaze flecho en la habiteyo, klozis rapide l'eniro-pordo ed anhelante adosis su ad olu.

Kelka instanti pose, il audis klare la brujo de skrachado sur la pordo, dum ke atakema bati frapis ol. Il perceptis anke rauka anhelaj similia ad olti di sovaja bestio.

La spozino di Serge e lua filii, qui dormis che la teretajo vekigis per la tumulto.

Li venis e trovis la nokto-vagero komplete terorigita. Barbulante, il explikis a sua spozino lua stranja aventuro. Evidente, ica ne kredis ilu ed opinionis ke lua spozulo drinkabis tro multe...

Ye la morga matino, la paro videskis la traco di nigra manuo sur la eniro-pordo, ye la extera latero, e cirkume on povis remarkar entaliuri qui semblis facesir da objekto pintoza. Lore, l'avino di Serge kruco-signizis su e deklaris ke oportas venigar sacerdote.

Dum la sama dio, l'Ekleziano venis por explorar « la manuo dil diablo ». Dum duadek minuti, il dicis pregi marchante cirkum la konstrukturo ed aspersis ol per santa aquo.

Pos la veno dil sacerdote, ne plus eventis ulo nenormala.

Depos ta tempo Serge Kirlian kredas l'existo dil Diablo e precipue il ne plus drinkas alkoholo.

(Texto ekstraktita de libro « Mystères en Normandie » (Misterii en Normandia) da Jean-Paul Lefebvre-Filleau)

LA MISTERIO DIL OBLIVIATA VILAJETO

Rezumo di lo preirinta : En 1943 viro e lua spozino iras a la hemo di olda mortanta onklulo. Li arivas a stranja vilajeto ube lia onklo komencas naracar stranja eventoj pri qui li, til nun, havis nula savo...

Me demandas a vi nula juro, filii mea. Kande vi konocos la granda Sekretajo, nia sekretajo, t.e. olta di Perrières-les-Chênes, lore tu ipsa judikos pri to quo povas revelesar di ol.

- Ni agos segun vua deziro, ho onklo Louis.
- La centayarulo regardis ni alterne, e deklaris :
- Me durstas !

Mea spozino ja esis iranta vers la pordo.

- No, me pregas ho mea nevino, ne adibe. Apertez la murarmoro , en ica panelo, adsinistre de mea lito ! Shovez vua fingri alonge la muluro, vu trovos tako salianta, kad ?

- Olun me trovis !
- Pulsez ol adsupre ; pozez vua manuo en la fenduro e tirez vers vu.

Diveninte tre kurioza pri ica bizara klozilo, Lucienne facis la manovro indikita ad elu, e sen desfacilaji ,apertis la sekreta murarmoro sur la planki di qua videblesis multa arkivala paketi. Oli esis sorgoze etiketizita e kordetizita, apud oli esis kelka flakoni e glasi.

- Quala quanton ni ankore havas ?
- Tri, mea onklulo !

- Ico esos apene la necesa quanto por drinkar kune ! lore dicis nia ancestro. Voluntez apertar un de la boteleti e donez por drinkar a ni.

Jolia blonda vino gluglis en la glaso qua prizentesis da mea spozino.

- Anke vi drinkez, mea filii !
- Kad ye ica kloko ! tainstante protestis mea shokita mariajitano.
- Lo esas por drinkar « ye mea saneso » ho nevino mea !

Opoze ad ica argumento nerefutebla che mortonto, sen insistar pluse, elu prizentis sua glaso.

- Ye vua saneso, mea onklulo !

- Mea saneso, pri ca temo, restas a me nur ico... tri boteli !...lia kontenajo venas de viteyo quan nia religiani kultivis olim sur la kolineto... Ita viteyo desaparitis pro la filoxero. Kun avideso, nia onklulo, sustenata da ni, drinkis glutedo de la glasedo; anke me drinkis e mea spozino humidigis lua labii per la vino.

- Kad ica likvido esas saporosa ?

Kelkete surprizita unesmafoye pro la saporo di ca nektaro tante prizata da nia parentulo , me gustis ol itere.

La vino di Perrières havis nekustumala aromo ube la saporo di la boskala frago mixesis stranje ad olta dil silexo... ico nule esis dessaporosa... tote ne... e mem ico esis prefere agreabla por drinkar, ma sume ico ne esis tre impresanta.

- Semblas a me ke ico esas Anjou-vino, me audacis dicar.

Onklulo Louis ridetis kun kelketa kompato :

- Anjou-vino ! Anjou-vino... pro quo ne Alzacia-vino ! Plu tarde ni itere parolos pri ico ! e, rialertigita, il vakuigis per un gluto sua glasedo.

Dum kelka instanti il klozis lua okuli , dum rekolecar por rivivar la fora epoko quan il aludis koram ni; forsan lo esis anke por savurar la drinkajo quan il tante prizis ed il durigis :

- Pro ke me esis kuriozigita quale vi esas pro la deviacio dil magnetala agulo me rezolvis irar a lua direciono, qua vi savas lo, irigis me ye 18 gradi plu fore vers la Nordo vice durigar mea voyirado vers la Westo , quale s-ro Guerault imperabis a me. Ico esis, me asertas lo, pro nura kaprico... To quon onu kredas esar nur kaprico, esas ofte, me konstatis lo, imperativo dil Destino. Se me agabus diferante, me irabus sude de Perrières sen konjektar lua existo e mea tota vivo ne esabus la sama.

Balde me arivis a la bordo dil alta planajo qua cesas, vi konstatis lo, sur abrupta fenduro deube on stacas super la foliifuri dil querki meze di qui celesas ica obliata vilajo.

Kande me esis che ica loko, me sideskis por skribar la proximigala donataji di ca loko en mea skisuri-poshkayero. La dikeso dil kopso impedis me evaluar la profundeso dil ravino en qua me esis balde decensonta. Cetere men urjis nulo, ica loko esis charmiva, la uceli - quin me povis vidar distingeble, nam me ipsa esis ye la nivelo dil maxim alta arbori-branchi - gorgeis sencese ; merlo trilis e kukulo skandis lua kanto per sua monotona advoko.

Pro asocio di l'idei, me ipsa sifleskis :

« *Dans le jardin de mon père (En la gardeno di mea patro)*

Les lilas sont fleuris. (florizita esas la lilaci.)

Tous les oiseaux du monde (La diversa uceli dil mondo,)

Y viennent faire leur nid ». (adibe por nestifar venas omni).

Lore de la fundo dil boski resonis fresha e kristalatra voco, qua durigis la paroli...

« *La caille, la tourterelle, (La qualio, la turturo,)*

Et la jolie perdrix... » (E la jolia perdriko...)

Lucienne ne povis impedesar icon kantetar.

- Lo esas exakte ico ; durigez me pregas, nevino mea...

« *Auprès de ma blonde, (Apud mea blondineto,)*

Qu'il fait bon, fait bon, fait bon, (Lo esas tre bona, tre bona, vere tre bona,)

Auprès de ma blonde, (Apud mea blondineto)

Qu'il fait bon dormir « . (Esas tre bona dormar).

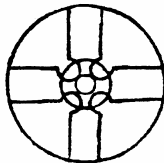
La olda viro, havanta klozata palpebri, askoltis, felica, la simpla kansono (1) qua memorigis da lu la tempo kande il evis duadek yari.

(Duro sequos)

Simpla kansono (1) : Ita kansono tre konocata en France-parolanta landi, ankore nunepoke, esas parto de la Franca folkloro ed evas de la fino dil XVIIIa yarcento (NDLT).

Tradukita de libro redaktita da Paul Bouchet - Inter-Kelta Arkidruido

MCLXXXIV

1184

TABLO DI KONTENAJO

Vorto dal redaktero	2
Urbo-imajo e temperamento dil popolo.....	5
Splendidaji e malediko di Saxonia.....	6
Pri prezenta problemi dil Uli e posiblesis por solvar li (da G. Anton)...	8
La sorcisti di <i>Mykenes</i> (Μυκηνες).....	11
Ka ni omna uladie parolos « English » ?.....	14
L'Iliado da Homeros.....	16
Respondo a <i>James Chandler</i> (1).....	19
Kad atomala explozo eventis en India plura yarmili ante nun ?.....	20
La manuo dil Diabolo (Normanda raportajo).....	21
La misterio dil obliviata vilajeto.....	22

KELKA IDO-FORUMI

La precipua Ido-forumo, quankam lu ne esas bone animata esas : <idolisto@yahoo.com>. Ye klare plu alta qualeso esas la forumo : <IdoCatalaOccitan@yahoo.com>. La jeranto di ca forumo skribas kelkafoye interesanta mesaji pri la singladia vivo, pri sporto e pri diversa temi. Ol ne esas nur en Ido , nam quale lua nomo indikas lo, on povas anke sendar mesaji en la Kataluna ibe. En ica forumo senteblesas ulo de la mediteraneala kordiala varmeso. Por la novici qui volas ameliorar lia savo di nia Idolinguo esas konsilinda adherar : <idolerneyo@yahoo.com>. Politikumado ne esas rekomendata che ica forumo. La politikumado anke ne esas rekomendata che la forumo : <idostab@yahoo.com> qua animesas da me. Me esforcas havar bona kulturala nivelo kun tradukuri dil Odiseo da Homeros e di guidlibro pri Kretia qui aparas tempope folietone. Me publikigas ibe preske singladie IDALA JURNALETO. Se on esas kurioza, on povas trovar tote diferanta forumo, qua ne esas guidata da movadala Idisto e di qua la tituli di la rubriki esas en mala Ido, ma la mesaji ibe esas en korekta linguo. Yen la adreso di ca forumo : <idisto@groups.msn.com>.

INTERRETALA REVUI

Editerio Krayono editas la interretala revuo ADAVANE ! di la Ido-Societo Hispana, ta revuo aparas ye singla duesma monato. Olu esas trovebla che la sequanta adreso : <www.publikaji.tk>. Ulte lo, che ta adreso on povas lektar interretala edituro di KURIERO INTERNACIONA qua havas un trimestro tardeso kompare a la surpapera edituro. Anke samaloke on povas trovar komenco di Biblioteko virtuala kun kelka Idala libreti enretigita che la supre mencionita adreso.